

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.001.05.2021

Waldemar Stępak
Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Zielonej Górze
ul. Stanisława Wyspiańskiego 15
65-036 Zielona Góra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. – wykorzystanie dotacji celowej z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (dalej: „FGSP”) na: wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy oraz świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze (dalej: „WUP”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Waldemar Stępak, Dyrektor. Funkcję tę sprawuje nieprzerwanie od 1 stycznia 2016 roku. (akta kontroli str.2)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontroler	Krzysztof Hofman, specjalista kontroli państwowej upoważnienie do kontroli nr LZG/9/2021 z 28 stycznia 2021 r. (akta kontroli str.1)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny – pod względem legalności, gospodarności i rzetelności – wykorzystania przez WUP w Zielonej Górze dotacji celowej z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na: – wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy w ramach art. 15g ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o <i>szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych</i> ² (dalej: „ustawa o COVID-19”); – świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w ramach art. 15gg ustawy o <i>COVID-19</i> .
Zakres kontroli	Ocenie podlegały działania WUP w Zielonej Górze związane z wykorzystaniem ww. dotacji. Podstawą sformułowania oceny były ustalenia dokonane w wyniku działań kontrolnych obejmujących analizę wykorzystania ww. dotacji. Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

² Dz. U. poz. 1842.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez WUP w Zielonej Górze dotacji celowej otrzymanej w 2020 r. z FGŚP na:

- wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy w ramach art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19,
- świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestoje, przestoje ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy w ramach art. 15gg ustawy o COVID-19.

Uzasadnienie oceny ogólnej

NIK pozytywnie ocenia terminowość rozpatrywania wniosków o dofinansowanie oraz wypłaty świadczeń dla przedsiębiorców. Natomiast w toku działań kontrolnych stwierdzono opóźnienia w terminowej weryfikacji przez WUP rozliczeń wymaganych ze strony przedsiębiorców oraz niepełny zakres wstępnej weryfikacji rozliczeń. Wskutek powyższego potwierdzenie prawidłowości wykorzystania ww. środków zostało przesunięte w większości przypadków na 2021 r. Izba uwzględniła przy ocenie ograniczenia organizacyjno-kadrowe w WUP, stan trwającej pandemii oraz fakt wydzielenia i uruchomienia od lutego 2021 roku komórki organizacyjnej, która aktualnie podjęła kompleksową weryfikację wykorzystania środków z ww. dotacji.

Opis stanu faktycznego

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wsparcie dla przedsiębiorców na ochronę miejsc pracy (art. 15g ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19)

1.1. WUP w Zielonej Górze od 1 lipca 2000 r. jest jednostką organizacyjną samorządu województwa lubuskiego⁴. Zgodnie ze Statutem⁵, WUP w Zielonej Górze realizuje zadania samorządu województwa z zakresu polityki rynku pracy, o których mowa w art.14 ust.1 pkt 15 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, w art.8 ust.1 ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz inne zadania powierzone na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Przy realizacji zadań statutowych WUP w Zielonej Górze współdziała z administracją rządową, samorządową oraz instytucjami rynku pracy.

(akta kontroli str.3-8)

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym WUP w Zielonej Górze⁶ prawidłową realizację zadań finansowych zapewnia Główny Księgowy WUP. W strukturze organizacyjnej WUP wyodrębniono Wydział ds. Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (dalej: Wydział FGŚP), do którego zadań zaliczono m.in.:

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Zgodnie z Uchwałą nr XVIII/118/2000 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 26 czerwca 2000 r. w sprawie Wojewódzkiego Urzędu utworzenia jednostki budżetowej o nazwie Wojewódzki Urząd Pracy.

⁵ Uchwała nr 288/4087/18 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 15 października 2018 r. w sprawie nadania Statutu Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Zielonej Górze, obowiązująca od 15 października 2018 r.

⁶ Zarządzenie Nr 60 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Zielonej Górze z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia i wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Zielonej Górze ze zm. wynikającymi z Zarządzeń Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Zielonej Górze: Nr 6 z dnia 1 kwietnia 2019 r., Zarządzenia Nr 35 z dnia 4 grudnia 2019 r., Zarządzenia Nr 48 z dnia 29 grudnia 2020r. oraz Zarządzenia Nr 6 z 29 stycznia 2021 r.

- rejestrację wykazów zbiorczych i uzupełniających oraz wniosków indywidualnych o wypłatę świadczeń z FGŚP,
- rejestrację i rozpatrywanie wniosków i wykazów o przyznanie i wypłatę świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy oraz realizacja pozostałych zadań określonych ustawą z dnia 11 października 2013 r. o *szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy*,
- kontrolę danych i uzupełnianie wymaganych informacji koniecznych do rozpatrzenia wniosków i wykazów,
- opracowanie wniosków i wykazów od strony merytorycznej i rachunkowej,
- powiadamianie wnioskodawców o przyznaniu bądź odmowie wypłaty świadczeń,
- kontrolowanie rozliczania wypłat dokonywanych przez pracodawców,
- prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie świadczeń z FGŚP,
- przygotowywanie wezwań do uzupełnienia wniosków i rozliczeń,
- powiadamianie wnioskodawców o przyznaniu bądź odmowie wypłaty świadczeń,
- kontrolę poprawności wydatkowania otrzymanych środków na rzecz ochrony miejsc pracy,
- wzywanie do zwrotu środków na rzecz ochrony miejsc pracy.

(akta kontroli str.38)

Zarządzeniem Dyrektora WUP w Zielonej Górze z 29 stycznia 2021 r. w strukturze Wydziału FGŚP wyodrębniono nową komórkę organizacyjną: *Zespół ds. Rozliczania i Kontroli FGŚP*⁷.

Do zadań zespołu ds. Rozliczania i Kontroli FGŚP wpisano rozliczanie przekazanych uprawnionym podmiotom świadczeń i środków oraz kontrolę tych podmiotów w zakresie przekazanych świadczeń i środków, w związku z realizacją zadań, o których mowa w ustawie o *COVID-19*. W trakcie 2020 roku Dyrektor WUP dokonywał przesunięć pracowników z innych komórek organizacyjnych do obsługi zadań związanych z rozpatrywaniem wniosków i wypłatą świadczeń na ochronę miejsc pracy na podstawie ustawy *COVID-19*.

(akta kontroli str.39-72)

WUP w Zielonej Górze w 2020 r. na wypłatę wsparcia dla przedsiębiorców zgodnie z art. 15g, 15gg oraz art. 15ga ustawy o *COVID-19* otrzymał z FGŚP łącznie kwotę 239.092,3 tys. zł.

WUP składał zapotrzebowanie na wsparcie w ramach art. 15g, 15gg oraz art. 15ga ustawy o *COVID-19*, zgodnie z obowiązującym wzorem wniosku o zapotrzebowanie na środki finansowe z FGŚP (dalej: „wniosek”)⁸. We wniosku nie było wymogu podziału kwot zapotrzebowania na poszczególne zadania wynikające ustawy o *COVID-19*. Rozdzielenie środków na poszczególne artykuły nastąpiło w momencie wypłaty przyznanej pomocy.

Kwoty zapotrzebowania wskazane w trzynastu wnioskach⁹ były równe kwotom otrzymanym, co łącznie wyniosło 239.092,3 tys. zł.

(akta kontroli str.94-95)

⁷ Zespół składa się z czterech osób.

⁸ Pismo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (znak: DF.II.408.11.2020.KZ) z dnia 3 kwietnia 2020 r. Wzór wniosku aktualizowano pismem Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii (znak: DF-II.408.74.2020.AW) z dnia 22 października 2020 r.

⁹ Pierwsze w dniu 6 kwietnia 2020 r. a ostatnie 5 października 2020 r.

1.2 Do dnia 31 grudnia 2020 r., w ramach wsparcia z art. 15g ustawy o COVID-19 wpłynęło do WUP w Zielonej Górze łącznie 1.838 wniosków, z tego:

- w postaci elektronicznej (jako dokument elektroniczny opatrzony podpisem kwalifikowanym/zaufanym/osobistym¹⁰) 1.635 wniosków,
- w formie papierowej 203 wnioski.

Do dnia 31 grudnia 2020 r. WUP w Zielonej Górze rozpatrzył wszystkie 1.838 wniosków. Zaakceptowano 1.019 wniosków, z tego :

- w postaci elektronicznej 902 wniosków,
- w formie papierowej 117 wniosków.

Nie zaakceptowano 819 wniosków, z tego w:

- postaci elektronicznej 733 wnioski,
- formie papierowej 86 wniosków.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. wszystkie wnioski złożone zostały rozpatrzone.

Do systemu VIATOR WUP wprowadził tylko te wnioski papierowe, które zostały zaakceptowane. Na pytanie dlaczego wprowadzenie wniosków papierowych do systemu VIATOR nastąpiło z opóźnieniem w stosunku do terminu wyznaczonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Dyrektor WUP wskazał na problemy kadrowe, kwestie sprzętowe i system pracy w stanie pandemii, który wymuszał rozwiązania, które nie ułatwiały realizacji tego zadania.

(akta kontroli str.59, 84, 152-153,178)

Liczba 819 wniosków niezaakceptowanych przez WUP nie oznaczała odmowy przyznawania dofinansowania tym przedsiębiorcom. Ze względu na ograniczoną funkcjonalność systemu Viator w pierwszym półroczu 2020 r. przy popełnieniu błędu przez przedsiębiorcę we wniosku lub załącznikach do wniosku nie miał on możliwości dokonania korekty, czy uzupełnienia. Wiązało się to z koniecznością złożenia kolejnego wniosku. Błędny wniosek pozostawał w systemie Viator ze statusem „rozpatrzony negatywnie”, co nie oznaczało odmowy przyznania dofinansowania, gdyż przedsiębiorcy byli proszeni o ponowne złożenie już poprawionego wniosku, który otrzymywał nowy numer w systemie. Część przedsiębiorców wnioski składała kilkakrotnie.

W ramach wsparcia udzielanego na podstawie art. 15g ustawy o COVID-19 Dyrektor WUP nie wydał ani jednej decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia

(akta kontroli str.74, 84, 154-155, 180, 249-260)

1.3 Na dzień 31 grudnia 2020 r. zostało podpisanych 1019 umów z beneficjentami na wypłatę dofinansowania w kwocie łącznej 161.108,3 tys. zł.

(akta kontroli str.74,84)

1.4 Według danych z ewidencji księgowej, WUP w 2020 r. wypłacił przedsiębiorcom na podstawie art. 15g ustawy o COVID-19 wsparcie w kwocie 161.097,3 tys. zł. Saldo zobowiązań na koniec 2020 roku wyniosło 11 tys. zł i dotyczyło niewypłaconych transz, które dotyczyły 2021 roku.

(akta kontroli str.84, 90-93, 100-151)

W dniu 21 stycznia 2021 r. WUP w Zielonej Górze przekazał w terminie¹¹ informację dla ministra właściwego do spraw pracy dotyczącą wykorzystania środków FGSP na wypłaty świadczeń, w której wskazał m.in.:

¹⁰ Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu. Ponadto zgodnie z art. 58 w zw. z art. 76 pkt 9 Tarczy 3.0, z mocą od 1 kwietnia 2020 r., w sprawach dotyczących udzielania wsparcia związanego z utrzymaniem miejsc pracy, o którym mowa w art. 15g ustawy o COVID-19, w szczególności zawierania i zmiany umów, podpis zaufany oraz podpis osobisty uznaje się za równoważne, co do skutków prawnych z podpisem własnoręcznym.

¹¹ Zgodnie z pismem DF-II.408.90.2020.AW Ministerstwa Rozwoju Pracy i Technologii Departament Funduszy z dnia 10 grudnia 2020 r. Dyrektorzy Wojewódzkich Urzędów Pracy mieli przekazać do 22 stycznia 2021 r.

- środki z FGŚP przekazane przez WUP do przedsiębiorców w ramach art. 15g ustawy o COVID-19 w kwocie 160.669,7 tys. zł,
- objęcie wypłatą świadczeń za czas przestoju ekonomicznego 9.208 pracowników,
- objęcie wypłatą świadczeń z tytułu obniżenia wymiaru czasu pracy 38.022 pracowników.

(akta kontroli str.86-88)

Jak wyjaśnił główny księgowy WUP przy sporządzaniu ww. informacji skorzystano z danych zawartych w systemie VIATOR, gdyż Ministerstwo wymagało informacji w rozbiciu na dofinansowanie wynagrodzeń i pokrycie składek na ubezpieczenie społeczne, a w ewidencji księgowej takiej analityki nie prowadzono. Dane zawarte w informacji przekazanej do Ministerstwa bazowały na systemie VIATOR, który generuje wszystkie składki niezależnie czy zostały wypłacone czy anulowane bądź nie zostały wypłacone (np. przy rezygnacjach z kontynuacji umowy) stąd dane te różnią się od danych wynikających z ewidencji księgowej WUP.

(akta kontroli str.89-93)

1.5 WUP w Zielonej Górze na dzień 31 grudnia 2020 r. nie posiadał przeterminowanych zobowiązań z tytułu świadczeń z art.15g ustawy o COVID-19.

(akta kontroli str.84,100)

1.6 WUP w Zielonej Górze wypłacił wszystkie zobowiązania wynikające z podpisanych z pracodawcami umów w ramach udzielonej pomocy z art. 15 ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19.

(akta kontroli str.84,89-151)

1.7 Do WUP w Zielonej Górze nie wpłynęła żadna skarga w sprawie pracy urzędu związanej z weryfikacją i obsługą wniosku o dofinansowanie kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne ze środków FGŚP.

(akta kontroli str.73)

1.8 WUP w Zielonej Górze pomimo ogłoszenia stanu pandemii COVID-19 nie zaprzestał obsługi petentów i zapewnił możliwość składania w swojej siedzibie wniosków dot. wsparcia z FGŚP. Dla wszystkich wnioskodawców udostępniono w siedzibie WUP możliwość składania dokumentów osobiście – do specjalnej skrzynki nadawczej umieszczonej w budynku przy wejściu głównym. Aktualnie korespondencję przynoszoną osobiście lub przez Poczta Polską odbiera bezpośrednio portier, w godzinach pracy WUP z zachowaniem obowiązujących wymogów sanitarnych. Na drzwiach głównych WUP umieszczono informację o zasadach przyjmowania petentów i sposobie załatwiania spraw w okresie stanu pandemii COVID-19.

Na stronie internetowej WUP od początku kwietnia 2020 r. zamieszczono na stałe informację o numerach infolinii czynnej w godzinach pracy WUP, pod którymi zainteresowani mogli uzyskać informacje o udzielanym wsparciu z FGŚP.

Uruchomiono także specjalny adres e-mail (wniosek.info@wup.zgora.pl) na który zainteresowani mogli kierować korespondencję w zakresie udzielane z FGŚP wsparcia.

(akta kontroli str.60, 79, 154-155)

1.9 Do dnia 31 grudnia 2020 r. WUP w Zielonej Górze nie przeprowadzał kontroli u przedsiębiorców objętych wsparciem.

(akta kontroli str.84)

informacje dla ministra właściwego do spraw pracy dotyczące wykorzystania środków FGŚP na wypłatę świadczeń w związku z realizacją tzw. ustawy o COVID-19.

1.10 Kwota niewykorzystanych przez przedsiębiorców w ramach udzielonego wsparcia środków wyniosła 22.623,1 tys. zł (kwota zwróconych świadczeń na rachunek WUP).

(akta kontroli str.84, 89-151)

Kwoty zwracane w 2020 r. na rachunek bankowy WUP w Zielonej Górze zgodnie z informacją przekazaną przez Departament Funduszy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w piśmie nr DF.II.408.31,2020.MŚ, w celu przyspieszenia procedury wypłaty świadczeń - nie były zwracane na konto Dysponenta Funduszu, lecz były przeznaczane na wypłatę kolejnych świadczeń zgodnie z umowami zawieranyymi w trakcie 2020 r. przez WUP.

(akta kontroli str.96-97)

Do dnia 9 marca 2021 r. nie zidentyfikowano przypadków wykorzystania przez przedsiębiorców środków niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str.181-182, 261-263)

Naczelnik Wydziału ds. FGŚP wyjaśniła, że w początkowym okresie nie było możliwości składania korekt do wniosków elektronicznych, stąd wielu przedsiębiorców składało nawet kilkakrotnie odrębne kolejne wnioski zanim zostały one zaakceptowane. Pracownicy WUP udzielali przedsiębiorcom informacji (telefonicznie i drogą elektroniczną co do zakresu wymagającego skorygowania. Priorytetem było jak najszybsze zweryfikowanie czy wnioski są kompletne i spójne, tak by można było skierować je do wypłaty. W toku oceny wniosków badano najistotniejsze elementy, takie jak nazwa przedsiębiorcy i jej zgodność z KRS i CEIDG, spójność i kompletność wniosku z załącznikami, czy kwestie właściwej reprezentacji wnioskodawcy.

(akta kontroli str.154-155)

1.11 Badanie dziesięciu wniosków (łącznie wnioskowana kwota 6.793,3 tys. zł) niezaakceptowanych w 2020 r. przez WUP w Zielonej Górze do udzielenia wsparcia w ramach art. 15g ust. 1-2 ustawy o COVID-19 wykazało m.in., że:

- od momentu wpływu ww. wniosków do WUP w Zielonej Górze do momentu ich rozpatrzenia minęło od 1 do 12 dni,
- o braku akceptacji wniosków wnioskujących powiadomiono niezwłocznie (wszystkie przypadki w przedziale czasowym 1-14 dni),
- brak akceptacji wniosków wynikał z niespełnienia przez wnioskujących warunków formalnych (niekompletne załączniki) lub merytorycznych (załączniki niespójne z wnioskiem).

Badanie wykazało, że przedsiębiorcy, których wnioski nie zostały zaakceptowane składali nowe wnioski, które były pozytywnie rozpatrzone przez WUP i uzyskały dofinansowanie w okresie późniejszym.

(akta kontroli str.80)

1.12 Badanie 40 wniosków (łącznie wnioskowana kwota 9.080,6 tys. zł)¹², w tym 20 złożonych w formie papierowej zaakceptowanych w 2020 r. przez Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze do udzielenia wsparcia w ramach art. 15g ust. 1-2 ustawy o COVID-19 wykazało m.in., że:

- wszystkie wnioski zostały rozpatrzone w przedziale czasowym 1-14 dni;
- złożenie wniosków w formie papierowej wynikało z decyzji przedsiębiorcy,
- wypłata wsparcia następowała w przedziale czasowym 1-14 dni do momentu złożenia wniosku (39 przedsiębiorców) w jednym przypadku w przedziale czasowym 15-30 dni (15 dni);

¹² W badanej próbie wystąpiły przypadki rezygnacji przedsiębiorców z wypłaty transz na łączną wartość 2.659.131,70 zł.

- we wszystkich przypadkach realizacja wsparcia przebiegała zgodnie z zawartą umową o dofinansowanie, przy czym w dziewięciu przypadkach termin wypłaty świadczenia nastąpił z przesunięciem¹³ (na kolejny miesiąc) w stosunku do miesiąca jakiego dotyczyła wypłacana transza;
- w 14 przypadkach przedsiębiorcy przekazali do WUP zgodnie z umową udokumentowane rozliczenie wykorzystania środków w terminie do 30 po otrzymaniu ostatniej transzy świadczenia;
- w jednym przypadku dotychczas nie złożono rozliczenia;
- w pozostałych 25 przypadkach rozliczenia zostały dokonane po upływie 30 dni od miesiąca którego dotyczyło przyznane świadczenie (przekroczenia wyniosły od 1 do 144 dni a w 11 przypadkach powyżej 60 dni);
- w 34 przypadkach przedsiębiorcy dokonali zwrotu niewykorzystanych środków na rachunek bankowy WUP w Zielonej Górze w łącznej kwocie 796,1 tys. zł, z czego w 26 przypadkach dokonano zwrotu w całości lub częściowo po upływie 30 dni od terminu rozliczenia¹⁴;
- spełnienie przez przedsiębiorcę otrzymującego świadczenie warunku z umowy wypłaty wynagrodzeń pracownikom z otrzymanego wsparcia oraz zatrudnienia pracowników na które otrzymał wsparcie w danych okresach, nie było weryfikowane na tzw. I etapie weryfikacji rozliczenia. WUP w 2020 r. dokonywał jedynie weryfikacji wstępnej z wykorzystaniem listy kontrolnej. Sprawdzano m.in.: czy złożono rozliczenie, czy rozliczenie zawiera wszystkie wymagane załączniki, czy nastąpił zwrot środków i w jakiej wysokości i jakie jest wstępne saldo rozliczenia. Nie weryfikowano natomiast poprawności merytorycznej rozliczenia – co przewidziano na drugi etap weryfikacji (proces ten rozpoczął się dopiero w 2021 r.).

Pełna weryfikacja terminów czynności podjętych przez WUP wobec przedsiębiorców, którzy nie złożyli rozliczenia lub złożyli wadliwe bądź niekompletne rozliczenie nie była możliwa z uwagi na sporadyczne dokumentowanie przez pracowników WUP podjętych czynności weryfikacyjnych (nie wpisywano m.in. dat/okresu realizacji czynności weryfikacyjnych do formularzy bądź systemu VIATOR a w niektórych przypadkach porzeczano na kontaktach telefonicznych bez spisania stosownych notatek na tę okoliczność).

(akta kontroli str.261-263)

Naczelnik Wydziału ds. FGŚP wyjaśniła, że do sierpnia 2020 r. brak było procedur i wytycznych dotyczących sposobu rozliczania umów o dofinansowanie z FGŚP realizowanych w oparciu o art.15g i 15gg ustawy o COVID-19. Ostatecznie we wrześniu 2020 r. uzgodniono z Dysponentem Funduszu zakres weryfikacji wstępnej – etapu I oraz etapu II. WUP w Zielonej Górze już w sierpniu 2020 r. kierował do beneficjentów drogą elektroniczną przypomnienia o konieczności złożenia rozliczenia zgodnie z zawartą umową o dofinansowanie. Część przedsiębiorców dokonywała rozliczeń na własną rękę, inna część czekała na narzędzia na portalu praca.gov.pl. Kalkulator rozliczeniowy został udostępniony we wrześniu lub październiku 2020 r.

(akta kontroli str.154-155)

¹³ Według wyjaśnień głównego księgowego WUP, wynikało to z jego przeoczenia. Poza tym zapisy umowy, która została przygotowana przez Dysponenta Funduszu wprowadzała w błąd, gdyż zapis w § 1 pkt. 2 umowy o wypłatę świadczeń wskazywał, że środki te zostaną wypłacone przedsiębiorcy w miesięcznych równych transzach (ilość transz odpowiada ilości miesięcy wskazanych przez przedsiębiorcę we wniosku).

¹⁴ W żadnym z tych przypadków, w których przedsiębiorcy dokonywali zwrotu po terminie na rozliczenie nie naliczono dotychczas należnych odsetek.

Po złożeniu przez przedsiębiorcę rozliczenia wraz z załącznikami WUP sprawdzał m.in.:

- oświadczenie przedsiębiorcy dot. otrzymanych i wydatkowanych środków lub Formularz „Rozliczenie wniosku w zakresie otrzymanych środków na ochronę miejsc pracy z FGŚP”,
- listy płac, świadectwa pracy i wypowiedzenia (załączane tylko do Oświadczenia przedsiębiorcy),
- kalkulator 15g pełne lub niepełne miesiące,
- przelewy do ZUS,
- przelewy do Urzędu Skarbowego,
- przelewy pracownikom wynagrodzenia netto lub dowody odbioru wynagrodzenia w gotówce,
- wykaz pracowników, w oparciu o który złożono wniosek,
- oświadczenie pracodawcy o przetwarzaniu danych osobowych pracowników (dot. przypadków, gdy przedsiębiorca ma obowiązek dołączyć wykaz pracowników na etapie rozliczenia wniosku),
- czy formularz – rozliczenie wniosku został złożony przez osobę uprawnioną do składania oświadczeń woli w imieniu Podmiotu,
- czy dołączono prawidłowe pełnomocnictwo zgodnie z CEIDG lub KRS;
- czy w formularzu (pkt. 3) prawidłowo wpisano okresy od – do oraz kwoty środków faktycznie wydatkowanych przez pracodawcę,
- czy kwota wpisana w rozliczeniu zgadza się z kwotą wskazaną w zaakceptowanym wniosku,
- czy kwoty do zwrotu podane w rozliczeniu są zgodne z tymi, które wpłynęły do WUP.

(akta kontroli str.154-155, 158-168, 184-195)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W żadnej z 40 poddanych badaniu spraw, w których wypłacono wsparcie przedsiębiorcom WUP nie zrealizował w terminie 60 dni w pełnym zakresie wstępnej weryfikacji wynikającej z art.15g ust. 17b pkt 1) ustawy o COVID-19. Zgodnie z tym przepisem WUP w ww. terminie powinien dokonać wstępnej weryfikacji rozliczenia otrzymanych przez przedsiębiorcę środków i dokumentacji potwierdzającej wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem przekazanych świadczeń i środków. W WUP badano i to z opóźnieniem głównie sam fakt złożenia rozliczenia oraz kompletność złożonej dokumentacji rozliczeniowej. Zgodnie z ww. przepisem prawidłowa weryfikacja ze strony WUP na tzw. I etapie powinna polegać natomiast w szczególności na: 1/ analizie kompletności rozliczenia, 2/ weryfikacji prawidłowości złożonych przez beneficjentów oświadczeń oraz 3/ weryfikacji kwot przekazanych i faktycznie wykorzystanych przez przedsiębiorcę.

Badania wykazały, że WUP dokonywał weryfikacji faktu złożenia rozliczenia z opóźnieniem (w jednym przypadku przedsiębiorca dotychczas nie złożył rozliczenia¹⁵ a w dwunastu przypadkach przedsiębiorcy złożyli rozliczenia po upływie 60 dni od terminu na jego złożenie)¹⁶.

¹⁵ W przypadku tym WUP skierował do przedsiębiorcy wezwanie do złożenia rozliczenia dopiero 7 grudnia 2020 roku (termin na złożenie rozliczenia minął 30 lipca 2020 roku) i ponowił wezwanie w lutym 2020 roku.

¹⁶ W czterech przypadkach WUP nie udokumentował faktu wezwania przedsiębiorcy do złożenia rozliczenia – wskazywano na kontakt telefoniczny, jednak bez spisania stosownej notatki na tę okoliczność. W siedmiu przypadkach wezwania skierowano do przedsiębiorców w grudniu 2020 roku a w jednym przypadku w styczniu 2021 roku.

Ponadto WUP na pierwszym etapie weryfikacji, pomimo ustalania statusu jako wstępnie rozliczony pozytywnie lub negatywnie (pracownicy niejednolicie określali status po weryfikacji), nie sprawdzał prawidłowości złożonych przez beneficjentów pomocy oświadczeń, a także nie weryfikował pod kątem merytorycznym kwot wskazanych przez przedsiębiorcę w rozliczeniu jako faktycznie wykorzystanych na cel wskazany w umowie zawartej z Dyrektorem WUP¹⁷.

(akta kontroli str.184-195, 261-263)

Dyrektor WUP w Zielonej Górze wyjaśnił, że narzędzia rozliczeniowe pojawiły się w systemie z opóźnieniem (kalkulator rozliczeniowy udostępniono w lipcu 2020 r.), Ze względu na ograniczenia kadrowe priorytetem w 2020 r. było jak najszybsze rozpatrzenie wniosków i przekazanie dofinansowania przedsiębiorcom. Opóźnienia w weryfikacji rozliczeń były także efektem braku zrozumienia mechanizmu rozliczenia ze strony przedsiębiorców. Zakres weryfikacji rozliczeń w dalszym ciągu jest procesem niezakończonym. WUP w Zielonej Górze wielokrotnie zwracał uwagę Dysonentowi Funduszu na problemy związane z obsługą świadczeń z FGŚP na podstawie ustawy o COVID-19 w ramach Konwentu Wojewódzkich Urzędów Pracy.

(akta kontroli str. 178-179, 196-260)

Ponadto, zgodnie z ustaleniami dokonanymi na spotkaniu z Zastępcą Dyrektora Departamentu Funduszy MRPiPS¹⁸ podczas konwentu Dyrektorów WUP w dniu 24 września 2020 r. w sprawie procedur rozliczeniowych wypracowanych dniach 9-11 września 2020 r., weryfikacja spełnienia przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracowników z otrzymanego wsparcia – na pierwszym etapie weryfikacji miała polegać jedynie na sprawdzeniu liczby miesięcy i przelewów w odniesieniu do liczby pracowników objętych dofinansowaniem. Podczas etapu I weryfikacji rozliczenia nie weryfikowano zatem poszczególnych osób i kwot. Weryfikacja poszczególnych osób według nr PESEL oraz kwot i ich zgodność z kalkulatorem (jednak bez sprawdzania list płac) przewidziane zostało na II etap weryfikacji rozliczenia.

(akta kontroli str.184-195)

Na pytanie dlaczego WUP w Zielonej Górze nie realizował w 2020 r. wezwań do dokonania zwrotu dofinansowania wobec przedsiębiorców, którzy nie złożyli rozliczeń w terminie wynikającym z zawartej umowy, bądź złożyli je niekompletne – pomimo zamieszczania takiej informacji w wezwaniach WUP kierowanych do przedsiębiorców – Dyrektor WUP wskazał, że ostateczne salda rozliczeń nie zostały jeszcze potwierdzone (etap ten jest w dalszym ciągu realizowany). Dodał, że okres pandemii utrudnia WUP komunikację z przedsiębiorcami, a mając świadomość 3-letniego okresu na pełną weryfikację – nie chciano stosować drastycznych środków. Zdaniem Dyrektora WUP nie ma całkowitej pewności co do zasadności żądania zwrotów w takiej sytuacji. Będzie to możliwe dopiero po zakończeniu pełnej weryfikacji rozliczeń składanych przez przedsiębiorców. Z uwagi na niezakończony etap weryfikacji rozliczeń, ewentualne zwroty dokonywane przez przedsiębiorców w własnej inicjatywy traktowane są jako stany do wyjaśnienia. W lutym 2021 wyodrębniono w WUP nową komórkę liczącą cztery osoby dedykowaną do rozliczania umów zawartych z przedsiębiorcami.

(akta kontroli str.178-179)

¹⁷ W toku kontroli NIK stwierdzono przypadki, w których przedsiębiorcy nie złożyli formularza rozliczeniowego bądź przepisywali do tego formularza kwoty z wniosków o dofinansowanie. Wstępnie salda takich rozliczeń błędnie wskazywały na brak kwot do zwrotu.

¹⁸ Ministerstwo Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej.

Zdaniem NIK, pomimo opóźnień w opracowaniu procedur rozliczeniowych oraz stanu pandemii, który utrudniał kontakt w przedsiębiorcami, WUP winien był podjąć rzetelną weryfikację rozliczenia umów zawartych z przedsiębiorcami zgodnie z wymogami ustawy o COVID-19.

2. Świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych przestojem, przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy (art. 15gg ustawy o COVID-19)

Opis stanu faktycznego

2.1 WUP w Zielonej Górze w 2020 r. na wypłatę wsparcia dla przedsiębiorców zgodnie z art. 15g, 15gg oraz art. 15ga ustawy o COVID-19 otrzymał z FGŚP łącznie kwotę 239.092,3 tys. zł zgodnie z 13 wnioskami o zapotrzebowanie co opisano w pkt.1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str.85)

2.2 Do dnia 31 grudnia 2020 r., w ramach wsparcia z art. 15gg ustawy o COVID-19 wpłynęły do WUP w Zielonej Górze łącznie 873 wnioski – wszystkie w postaci elektronicznej.

Zaakceptowano łącznie 730 wniosków. Nie zaakceptowano 143 wniosków. Do dnia 31 grudnia 2020 r. WUP w Zielonej Górze rozpatrzył 717 wniosków. Bez rozpatrzenia na dzień 31 grudnia 2020 r. pozostało 13 wniosków złożonych pod koniec miesiąca grudnia 2020 r.(zostały rozpatrzone na początku 2021 r.).

(akta kontroli str.74,85)

2.3 Według danych z ewidencji księgowej, WUP w 2020 r. wypłacił na podstawie art. 15gg ustawy o COVID-19 wsparcie w kwocie 77.838,3 tys. zł. Saldo zobowiązań na koniec 2020 roku wyniosło 2.659,3 tys. zł i dotyczyło niewypłaconych transz pomocy które dotyczyły 2021 roku.

(akta kontroli str.85, 89-93, 100-151)

W dniu 21 stycznia 2021 r. WUP przekazał w terminie¹⁹ informację dla ministra właściwego do spraw pracy dotyczącą wykorzystania środków FGŚP na wypłaty świadczeń, w której wskazał m.in.: środki z FGŚP przekazane przez WUP do przedsiębiorców w ramach art. 15gg ustawy o COVID-19 w kwocie 81.544,3 tys. zł, z tego:

- 70.394,4 tys. zł na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników oraz
- 11.149,9 tys. zł na opłacenie składek należnych od pracodawcy na ubezpieczenie społeczne od wypłaconych świadczeń,
- objęcie wypłatą świadczeń 23 879 pracowników.

(akta kontroli str.86-88)

Przyczyny rozbieżnych danych w zakresie wypłaconych przez WUP świadczeń opisano w pkt 1.4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

2.4 WUP w Zielonej Górze na dzień 31 grudnia 2020 r. nie posiadał przeterminowanych zobowiązań w zakresie świadczeń z art.15 gg ustawy o COVID-19.

(akta kontroli str.85,89-93,100)

¹⁹ Zgodnie z pismem DF-II.408.90.2020.AW Ministerstwa Rozwoju Pracy i Technologii Departament Funduszy z dnia 10 grudnia 2020 r. Dyrektorzy Wojewódzkich Urzędów Pracy mieli przekazać do 22 stycznia 2021 r. informacje dla ministra właściwego do spraw pracy dotyczące wykorzystania środków FGŚP na wypłatę świadczeń w związku z realizacją tzw. ustawy o COVID-19.

2.5 WUP w Zielonej Górze wypłacił wszystkie zobowiązania wynikające z podpisanych z pracodawcami umów w ramach udzielonej pomocy z art. 15 ust. 1 i 2 ustawy o COVID-19.

(akta kontroli str.100-151)

2.6 Do WUP w Zielonej Górze nie wpłynęła żadna skarga z tytułu opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o przedmiotowe wsparcie lub dotycząca wypłat wsparcia.

(akta kontroli str.73)

2.7 WUP w Zielonej Górze zapewnił możliwość składania w swojej siedzibie wniosków dot. wsparcia z FGŚP.

(akta kontroli str.79)

2.8 W zakresie weryfikacji czy dany przedsiębiorca nie ubiegał się o dofinansowanie w odniesieniu do tych samych pracowników w zakresie takich samych tytułów wypłaty, możliwa była jedynie czasochłonna weryfikacja ręczna. System VIATOR automatycznie przypisywał wnioski danego pracodawcy z art. 15gg ww. ustawy do osoby, która już wcześniej weryfikowała wnioski tego pracodawcy złożone w ramach art. 15 cyt. ustawy. Osoby weryfikujące wnioski dokonywały ręcznego porównania załączonych do wniosków wykazów pracowników, w celu sprawdzenia czy wynagrodzenie pracownika ujętego w wykazie do wniosku w ramach art. 15gg ww. ustawy nie podlegało już trzymiesięcznemu dofinansowaniu w ramach wniosku z art. 15g ww. ustawy.

Naczelnik Wydziału ds. FGŚP wyjaśniła, że w Systemie VIATOR (służącym do obsługi wsparcia) jest funkcjonalność, która informuje, ile wniosków złożył dany przedsiębiorca. W przypadku kilkukrotnego wnioskowania przez ten sam podmiot kontaktowano się z tym przedsiębiorcą i informowano go o konsekwencjach składania wniosków na te same osoby, które skorzystały już ze wsparcia w ramach tarczy COVID-19. WUP bazował jednak przede wszystkim na oświadczeniach ze strony wnioskodawców. Możliwość weryfikacji krzyżowej z ZUS i PUP pojawiła się dopiero w ostatnim kwartale 2020 r. System weryfikacyjny jest cały czas rozwijany pod kątem sprawdzenia ubiegania się przez tego samego przedsiębiorcę o pomoc z różnych źródeł (PUP, ZUS).

(akta kontroli str.154-155)

Natomiast w zakresie weryfikacji spełnienia przez przedsiębiorcę zobowiązania wypłaty wynagrodzeń pracownikom z otrzymanego wsparcia, proces ten nie został jeszcze zakończony. WUP w Zielonej Górze na wstępnym etapie weryfikacji bazował na złożonych przez przedsiębiorcę formularzach rozliczeniowych wraz z załącznikami. Formularz „Rozliczenie wniosku w zakresie otrzymanych środków na ochronę miejsc pracy z FGŚP” zawiera następujące elementy:

- kalkulator 15 gg pełne lub niepełne miesiące,
- przelewy do ZUS,
- przelewy do Urzędu Skarbowego,
- przelewy pracownikom wynagrodzenia netto lub dowody odbioru wynagrodzenia w gotówce,
- wykaz pracowników, w oparciu o który złożono wniosek,
- oświadczenie pracodawcy o przetwarzaniu danych osobowych pracowników (dot. przypadków, gdy przedsiębiorca ma obowiązek dołączyć wykaz pracowników na etapie rozliczenia wniosku),
- czy formularz – rozliczenie wniosku został złożony przez osobę uprawnioną do składania oświadczeń woli w imieniu Podmiotu,
- czy dołączono prawidłowe pełnomocnictwo zgodnie z CEIDG lub KRS,

- czy w formularzu (pkt. 3) prawidłowo wpisano okresy od – do oraz kwoty środków faktycznie wydatkowanych przez pracodawcę,
- czy kwota wnioskowana zgadza się z wpisaną w rozliczeniu,
- czy kwoty do zwrotu podane są zgodne z tymi, które wpłynęły do WUP.

(akta kontroli str.154-155, 163-168)

2.9 Do dnia 31 grudnia 2020 r. WUP w Zielonej Górze nie przeprowadzał kontroli u przedsiębiorców w zakresie wykorzystania przez nich środków z otrzymanego wsparcia. Zgodnie z art. 15gg ust. 22 ustawy o COVID-19, Dyrektor WUP może przeprowadzać kontrole w okresie 3 lat po zakończeniu okresu pobierania świadczeń w zakresie wydatkowania środków FGŚP. Zgodnie z zapisami ww. ustawy (art.17b), wojewódzkie urzędy pracy zobowiązane są do dwuetapowego rozliczenia przekazanych uprawnionym podmiotom świadczeń, w drodze:

- 1) wstępnej weryfikacji rozliczenia otrzymanych środków (w terminie 60 dni od upływu terminu na złożenie rozliczenia przez przedsiębiorcę) na rzecz ochrony miejsc pracy z FGŚP i dokumentacji, potwierdzającej wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem przekazanych świadczeń i środków polegającej w szczególności na analizie jej kompletności, prawidłowości złożonych przez beneficjentów oświadczeń oraz weryfikacji kwot przekazanych i faktycznie wykorzystanych środków;
- 2) końcowej weryfikacji dokumentacji, potwierdzającej wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem przekazanych świadczeń i środków i ostatecznego zatwierdzenia przekazanego rozliczenia otrzymanych środków na rzecz ochrony miejsc pracy z FGŚP, która może zostać dokonana w okresie 3 lat od dnia upływu terminu do złożenia rozliczenia i dokumentacji potwierdzającej dane zawarte w rozliczeniu, wynikającego z umowy zawartej przez uprawniony podmiot z dyrektorem wojewódzkiego urzędu pracy.

Z uwagi na dostępne aktualnie zasoby kadrowe, realizację zadań w zakresie wsparcia pracodawców, bardzo dużą liczbę rozpatrzonych pozytywnie wniosków wymagających rozliczenia oraz skomplikowany i szczegółowy sposób rozliczenia końcowego, WUP jest w trakcie przeprowadzania wstępnej weryfikacji etapu I i etapu II.

(akta kontroli str.178-179, 181-260)

2.10 Kwota niewykorzystanych środków przez przedsiębiorców w ramach udzielonego wsparcia wyniosła 3.838,4 tys. zł.

(akta kontroli str.85)

Kwoty zwracane w 2020 r. na rachunek bankowy WUP w Zielonej Górze zgodnie z informacją przekazaną przez Departament Funduszy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w piśmie nr DF.II.408.31,2020.MŚ, w celu przyspieszenia procedury wypłaty świadczeń - nie były zwracane na konto Dysponenta Funduszu, lecz były przeznaczane na wypłatę kolejnych świadczeń zgodnie z umowami zawierającymi w trakcie 2020 r. przez WUP.

(akta kontroli str.96)

Do dnia 9 marca 2021 r. nie zidentyfikowano przypadków wykorzystania przez przedsiębiorców środków niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str.85, 181-182, 264-265)

2.11 Badanie dziesięciu wniosków (o łącznej wnioskowanej kwocie 235,6 tys. zł) niezaakceptowanych w 2020 r. przez WUP w Zielonej Górze do udzielenia wsparcia w ramach art. 15gg ust. 1-2 ustawy o COVID-19 wykazało m.in., że:

- od momentu wpływu ww. wniosków do WUP do momentu ich rozpatrzenia minęło od 0 do 22 dni,

- w jednym przypadku wydano decyzję o odmowie przyznania wsparcia po uprzednim wezwaniu do złożenia wyjaśnień. Przyczyną odmowy był fakt, iż we wniosku o wsparcie przedsiębiorca ujął ponownie tych samych pracowników, którzy skorzystali już ze wsparcia na podstawie art.15g ww. ustawy (wniosek złożony 8 grudnia, decyzję wydano 30 grudnia, tj. po 22 dniach),
- w pozostałych przypadkach wnioskodawcy sami kierowali prośby o wycofanie wniosku bądź wnioski pozostały nierozpatrzone, gdyż nie były kompletne lub zawierały błędy, które nie zostały skorygowane. Badania wykazały, że ośmiu z dziesięciu przedsiębiorców złożyło kolejne nowe wnioski, które zostały zaakceptowane przez WUP.

(akta kontroli str.81-82)

2.12 Badanie dziesięciu wniosków (o łącznej wnioskowanej kwocie 306,1 tys. zł) nierozpatrzonych przez WUP w Zielonej Górze na dzień 31 grudnia 2020 r. w ramach art. 15gg ust. 1-2 ustawy o COVID-19 wykazało m.in., że:

- wnioski wpłynęły do WUP w Zielonej Górze w okresie od 28 do 31 grudnia 2020 r.,
- wnioski te zostały pozytywnie rozpatrzone na początku 2021 r. po upływie od pięciu do dwunastu dni od daty ich złożenia do WUP,
- przyczyną braku rozpatrzenia ww. wniosków w 2020 r. był ich wpływ na koniec miesiąca grudnia 2020 r., tryb pracy zdalnej, kumulacja rozpatrywanych wniosków (na 1 pracownika przypadło w grudniu 2020 r. 35 wniosków do rozpatrzenia) oraz konieczność realizacji pozostałych zadań związanych z obsługą FGŚP.

(akta kontroli str.83)

2.13 Badanie czterdziestu wniosków złożonych w formie elektronicznej (o łącznej wnioskowanej kwocie 5.221,7 tys. zł)²⁰, zaakceptowanych w 2020 r. przez WUP w Zielonej Górze do udzielenia wsparcia w ramach art. 15gg ust. 1-2 ustawy o COVID-19 wykazało m.in., że:

- wnioski w każdym przypadku złożono do Dyrektora WUP w Zielonej Górze właściwego ze względu na siedzibę przedsiębiorcy,
- nie składano wniosków w formie papierowej w ramach ww. wsparcia,
- od momentu wpływu wniosków do WUP w 39 przypadkach rozpatrzono je w przedziale czasowym 1-14 dni, a w jednym przypadku w przedziale czasowym 15-30 dni (17 dni),
- wsparcie przedsiębiorcom w trzydziestu dziewięciu przypadkach przekazano w przedziale czasowym 1-14 dni, a w jednym przypadku w przedziale czasowym 15-30 dni (17 dni od momentu złożenia wniosku),
- w terminie do 30 dni od zakończenia okresu, którego dotyczyło pobierane świadczenie, rozliczenie złożyło jedynie dwudziestu z czterdziestu przedsiębiorców,
- osiemnastu przedsiębiorców złożyło rozliczenia po terminie a przekroczenia wyniosły od 1 do 113 dni (trzy przypadki powyżej 60 dni)²¹
- w dwóch przypadkach nie odnotowano złożenia rozliczenia (termin na ich złożenie upłynął 30 września 2020)²²,

²⁰ W badanej próbie wystąpiła rezygnacja z wypłaty jednej transzy o wartości 27.759,84 zł.

²¹ Do września 2020 przedsiębiorcom jedynie przypomniano drogą elektroniczną o konieczności złożenia rozliczenia. Natomiast pierwsze pisemne wezwania kierowano do przedsiębiorców dopiero w ostatnim kwartale 2020 roku (głównie w listopadzie i grudniu). Aktualnie WUP wysyła wezwania do składania korekt i uzupełnień co dotyczy także rozliczeń złożonych w wymaganym terminie.

²² W jednym przypadku WUP nie skierował wezwania do jego złożenia. W drugim przypadku przedsiębiorca w trakcie realizacji umowy zrezygnował z wypłaty drugiej transzy ale nie złożył rozliczenia tylko zwrócił pierwszą transzę a WUP nie wezwał go do złożenia rozliczenia.

- w dwudziestu sześciu przypadkach przedsiębiorcy dokonali zwrotu niewykorzystanych środków na rachunek bankowy WUP w łącznej kwocie 346.396,77 zł, z czego w czternastu przypadkach zwrotu dokonano w terminie (30 dni od końca okresu pobierania świadczeń), a w dwunastu przypadkach dokonano zwrotu po ww. terminie na rozliczenie,
- w żadnym przypadku WUP nie stwierdził wykorzystania środków niezgodnie z przeznaczeniem (proces weryfikacji rozliczeń nie został zakończony w żadnym przypadku).

Jak wskazano w pkt.2.8 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, w zakresie zakazu dofinansowania tych pracowników, którzy byli objęci dofinansowaniem wynikającym z wniosków składanych m.in. na podstawie art. 15g, art. 15 zzb ustawy o COVID-19 przez okres 3 miesięcy weryfikacja WUP realizowana była na podstawie oświadczeń wnioskodawcy a w przypadku kilkukrotnego składania wniosków przez tego samego przedsiębiorcę kontaktowano się z wnioskodawcą w celu zwrócenia uwagi na ww. zakaz.

(akta kontroli str.264-265)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W żadnej z 40 poddanych badaniu spraw, w których wypłacono wsparcie przedsiębiorcom, WUP nie zrealizował w terminie 60 dni w pełnym zakresie weryfikacji wynikającej z art.15g ust. 17b pkt 1) w związku z art.15gg ust.21 ustawy o COVID-19. Zgodnie z tym przepisem WUP w ww. terminie powinien dokonać wstępnej weryfikacji rozliczenia otrzymanych przez przedsiębiorcę środków i dokumentacji potwierdzającej wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem przekazanych świadczeń i środków. W WUP badano i to z opóźnieniem głównie sam fakt złożenia rozliczenia oraz kompletność złożonej dokumentacji rozliczeniowej. Zgodnie z ww. przepisem prawidłowa weryfikacja ze strony WUP na tzw. I etapie powinna polegać natomiast w szczególności na: 1/ analizie kompletności rozliczenia, 2/ weryfikacji prawidłowości złożonych przez beneficjentów oświadczeń oraz 3/ weryfikacji kwot przekazanych i faktycznie wykorzystanych przez przedsiębiorcę.

Badania wykazały, że WUP dokonywał weryfikacji faktu złożenia rozliczenia z opóźnieniem, w dwóch przypadkach przedsiębiorca dotychczas nie złożył rozliczenia²³, a w osiemnastu przypadkach przedsiębiorcy złożyli rozliczenia po upływie terminu na jego złożenie (w trzech przypadkach po upływie 60 dni od terminu na jego złożenie)²⁴.

Ponadto WUP na pierwszym etapie weryfikacji, pomimo ustalania statusu jako wstępnie rozliczony pozytywnie lub negatywnie (pracownicy niejednolicie określali status po weryfikacji) nie sprawdzał prawidłowości złożonych przez beneficjentów pomocy oświadczeń, a także nie weryfikował pod kątem merytorycznym kwot wskazanych przez przedsiębiorcę w rozliczeniu jako faktycznie wykorzystanych na cel wskazany w umowie zawartej z Dyrektorem WUP²⁵.

²³ W jednym przypadku przedsiębiorca po otrzymaniu pierwszej transzy zwrócił ją po 17 dniach od jej otrzymania oraz zrezygnował z drugiej transzy. W drugim przypadku przedsiębiorca nie złożył rozliczenia, ale zwrócił 47,6 tys. zł w związku z korektami wynikającymi ze zwolnień pracowników o czym informował WUP.

²⁴ W czterech przypadkach WUP nie udokumentował faktu wezwania przedsiębiorcy do złożenia rozliczenia – wskazywano na kontakt telefoniczny, jednak bez spisania stosownej notatki na tę okoliczność. W siedmiu przypadkach wezwania skierowano do przedsiębiorców w grudniu 2020 roku a w jednym przypadku w styczniu 2021 roku.

²⁵ W toku kontroli NIK stwierdzono przypadki, w których przedsiębiorcy nie złożyli formularza rozliczeniowego bądź przepisywali do tego formularza kwoty z wniosków o dofinansowanie. Wstępnie salda takich rozliczeń błędnie wskazywały na brak kwot do zwrotu..

(akta kontroli str.184-195, 264-265)

Wyjaśnienia Dyrektora i pracowników WUP przytoczono w treści opisu nieprawidłowości do obszaru pierwszego niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str.154-155, 178-179)

Zdaniem NIK, nieterminowość w rozliczaniu umów dotyczących wsparcia z FGŚP i przesunięcie niektórych elementów weryfikacji na rok 2021 jest niezgodne z wymogami zawartymi w art. 15g ust.17b pkt 1) w związku z art.15gg ust.21 ustawy o COVID-19.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

Podjęcie przez WUP działań na rzecz zapewnienia terminowego i zgodnego z wymogami ww. ustawy rozliczania umów dotyczących wsparcia z FGŚP udzielonego na rzecz ochrony miejsc pracy.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie²⁶ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 17 marca 2021 r.

Kontroler

Krzysztof Hofman
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Dyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

²⁶ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

